

[Είμαι ένας φιλομαθής και φιλόδοξος μαθητής του Λυκείου]

Το απόσπασμα από το αφήγημα του Γιώργου Ιωάννου «Ο πόλεμος των κουμπιών» αναφέρεται σε έναν «φιλόδοξο και φιλομαθή» μαθητή του Λυκείου, με πολλές προσδοκίες για τον εαυτό του, ο οποίος κάθε χρόνο κάνει πρόγραμμα για να οργανώσει τη μελέτη του, αλλά ποτέ δεν κατορθώνει να το πραγματοποιήσει.

Είμαι ένας μαθητής που προσπαθεί να διαβάσει. Είμαι ένας φιλομαθής και φιλόδοξος μαθητής του Λυκείου εγώ, που θέλει να πάει πολύ μπροστά. Κάθε τόσο, λοιπόν, σε κάθε καμπή της χρονιάς, της σχολικής ή της άλλης, της ηλικιακής, εννοώ, φουντώνουν οι φιλοδοξίες μου και κάθομαι και κάνω σχέδια επί σχεδίων, προγράμματα τρανταχτά, που τα γράφω λιγόλογα σε μικρά χαρτάκια. Είμαι βέβαιος πλέον ότι δεν πρόκειται να πάω μπροστά αν δεν αρχίσω από «αύριο», ναι, από αύριο, τη μεγάλη μου προσπάθεια. Τα προγράμματα τα κολλάω στο σανίδι της βιβλιοθήκης μου, ώστε μόλις παθαίνω σύγχυση στόχων και σκοπών, να τα βλέπω με το πρώτο και να συνέρχομαι. Το σανίδι κοντεύει να γεμίσει χαρτάκια –τα βλέπω και ζαλίζομαι– αλλά εγώ σπουδαίος ακόμα δεν είμαι.

Βλέπω το πρόγραμμα το περσινό, που είχα γράψει πάλι τον Σεπτέμβρη, όταν γεμάτος ενθουσιασμό άρχιζα τη φοίτησή μου στο λύκειο. «Τάξη και δουλειά! πολλή δουλειά!» ήταν το ευγενικό σύνθημά μου. Η αλήθεια είναι ότι τίποτα δεν άλλαξε. [...]

Και αυτό γιατί ήταν, πρώτα-πρώτα, η τηλεόραση. Την άνοιγα και ξεχνούσα πια να την κλείσω. Ένιωθα μολύβι, βαρύς, ασήκωτος στην πολυθρόνα. Και τούτο, και το άλλο, και εκείνο. Πώς να βρω το κουράγιο να πατήσω το κουμπί; Άλλωστε, και η τηλεόραση μόρφωση είναι. Γνωρίζεις τον κόσμο, μαθαίνεις τι γίνεται γύρω σου. Το κακό όμως είναι ότι με την τηλεοπτική μόρφωση στις ανώτατες Σχολές δεν μπαίνεις, ούτε στις Επιστήμες προχωρείς. Το πολύ-πολύ να κερδίσεις κανένα χιλιάρικο ή κανένα αχρείαστο αξεσουάρ, στεγνωτήρα μαλλιών, ας πούμε, με τον διαγωνισμό καμιάς εκπομπής. Αλλά και εκεί γνώσεις καμιά φορά χρειάζονται. Πάντως στις Σχολές δεν μπαίνεις, αλλά ούτε και στα μαθήματα διακρίνεσαι και αυτό είναι που έχει τώρα σημασία. Εξάλλου, με την τηλεόραση ούτε τον έξυπνο μπορείς να κάνεις, ούτε τίποτα, γιατί όλα τα παιδιά τα ίδια βλέπουν. [...]

Α, είναι και το ραδιόφωνο βέβαια. Αυτό το πατώ το πρωί, μόλις ξυπνήσω. Έχει κάτι αστειάκια, που πολύ μου αρέσουν. Και τραγούδια ωραία, χαρούμενα. Μόλις πει δύο

λέξεις, βάζει αμέσως το ευχάριστο τραγουδάκι. Δεν κουράζεται καθόλου το μυαλό. Έτσι θα ήθελα να είναι και τα γράμματα. Δύο λέξεις ο καθηγητής, ένα ρήμα, ένα πρόβλημα, και αμέσως το τραγουδάκι. Να διαβάξεις μία σειρά και προτού σκοτιστείς με το νόημά της να προφταίνει το τραγούδι να σε ξεσκοτίζει. Η αλήθεια είναι, βέβαια, ότι τα τραγούδια χόρταση δεν έχουν. Το έχω παρατηρήσει κι αυτό. Δεν αφήνουν τίποτε μετά, αλλά θα μπορούσε να ακούγονται συνέχεια, ώστε να μη στεναχωριόμαστε καθόλου. Και πώς θα μπορούμε σε αυτές τις ανώτατες Σχολές; Με τα τραγουδάκια το πολύ-πολύ να πάμε σε κανένα διαγωνισμό νέων ταλέντων, και να μας χτυπήσουν τις ροκάνες και τις κουδούνες.

Ξέχασα όμως. Μεσ στο λογαριασμό είναι και το τηλέφωνο. Αυτό, βέβαια, μπορείς να το συνδυάζεις και με την τηλεόραση, αλλιώς όμως απολαμβάνεις χωριστά το καθένα. Μία ώρα, τουλάχιστο, τη θέλω κάθε μέρα στο τηλέφωνο, για να μην πω μιάμιση. Και θα το κρατούσα πιο πολύ, αν δεν το ζητούσε επίμονα η μαμά μου. Κουβεντιάζω, βέβαια, λίγο και για τα μαθήματα, για τα προβλήματα ιδίως. Αυτά μάλιστα τα λέω πιο δυνατά, για να ακούνε και οι μεγάλοι, πως κάνω καλή χρήση του τηλεφώνου. Αλλά πολλές φορές δεν καταλαβαίνω τι μου λένε οι συμμαθητές μου. Μακαρίζω τα παιδιά που θα έχουν αργότερα τηλέφωνα συνδυασμένα με τηλεόραση και έτσι θα παίρνουν πιο εύκολα τις λύσεις της Γεωμετρίας. Και θα κερδίσουν και χρόνο. Όπερ έδει δείξαι, που λένε.

Στο σινεμά; Στο θέατρο; Πάω, πάω και σε αυτά. Το Σαββατοκύριακο, ιδίως. Πρέπει και να ξεκουράζεται κανείς. Στα μεγάλα ματς πηγαίνω και στο γήπεδο. Στα γήπεδα ανδρώνεται το κορμί και χαλυβδώνεται ο χαρακτήρας, λένε. Αλλιώς, θα τα έβλεπα από την τηλεόραση.

Βολτίτσες; Ε πάω και από αυτές. Αυτά όμως δεν λέγονται και τόσο. Τρυφερά πράγματα, μυστικά... Λοιπόν; τι θα γίνει; τι θα γράψω στο νέο πρόγραμμα; Γιατί πρόγραμμα οπωσδήποτε θα γράψω, αλλιώς αδύνατο να ηρεμήσω ψυχικά. Θα γράψω και θα το κολλήσω στο σανίδι της βιβλιοθήκης. Είμαι ένας φιλομαθής και φιλόδοξος μαθητής εγώ. Λοιπόν; Τι να γράψω;

Ιωάννου, Γ. (1982). Ο πόλεμος των κουμπιών,
ΕΦΗΒΩΝ ΚΑΙ ΜΗ, Μετρημένα καρύδια. Αθήνα: Κέδρος.

Δραστηριότητες κατανόησης και παραγωγής προφορικού & γραπτού λόγου

1. Ποιο πρόβλημα απασχολεί τον ήρωα του αφηγήματος;
2. Ποια εξήγηση δίνει ο ίδιος στη δυσκολία που αντιμετωπίζει να εφαρμόσει το πρόγραμμα εργασίας που σχεδιάζει και ποια εξήγηση δίνετε εσείς, με βάση το κείμενο;
3. Πώς χαρακτηρίζει ο ήρωας τον εαυτό του και πώς θα τον χαρακτηρίζατε εσείς; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με παραπομπές στο κείμενο.
4. «Είμαι ένας φιλομαθής και φιλόδοξος μαθητής εγώ»: Σε τι αποσκοπεί, κατά τη γνώμη σας, η επανάληψη αυτής της φράσης, με το σχήμα του κύκλου, στην αρχή και στο τέλος του αφηγήματος;

Δραστηριότητες αναγνωστικής ανταπόκρισης & δημιουργικής έκφρασης

1. Το αφήγημα περιλαμβάνεται στο βιβλίο Εφήβων και μη, το οποίο δημοσιεύτηκε πριν σαράντα περίπου χρόνια. Νομίζετε ότι το θέμα που πραγματεύεται παρουσιάζει ενδιαφέρον για έναν έφηβο σήμερα; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.
2. Να γράψετε κι εσείς ένα παρόμοιο κείμενο για έναν «φιλόδοξο» και «φιλομαθή» έφηβο της σύγχρονης εποχής, που προσπαθεί να οργανώσει ένα πρόγραμμα μελέτης, αλλά δεν τα καταφέρνει. Μπορείτε απλώς να μετασχηματίσετε το κείμενο του Γ. Ιωάννου, μεταφέροντας τον ήρωά του στη σημερινή εποχή. Φροντίστε να αξιοποιήσετε την τεχνική του εσωτερικού μονολόγου και το σχήμα της ειρωνείας. Εξυπακούεται ότι θα κάνετε τις απαιτούμενες αλλαγές στα πραγματολογικά στοιχεία που αντιστοιχούν στη σύγχρονη εποχή, π.χ. χρήση υπολογιστή και κινητού τηλεφώνου.
3. Το αφήγημα τελειώνει με ένα ερωτηματικό. Τι θα απαντούσατε στον έφηβο, για να τον βοηθήσετε σε σχέση με το πρόβλημά του; Να γράψετε σε ένα σύντομο κείμενο τη δική σας γνώμη.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Τίτλος: [ΕΙΜΑΙ ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΔΟΞΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΜΑΘΗΣ ΜΑΘΗΤΗΣ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ]

Σχεδιασμός Δημιουργία:

Αγγελάκος Κωνσταντίνος, Αλεξίου Γεωργία, Αυδή Άβρα,
Μερκούρη Αναστασία, Μητελούδης Πανταζής, Μητρούλιας Παναγιώτης,
Παπαλού Σοφία, Πασσάς Ιωάννης, Χριστόπουλος Δημήτριος

Ημερομηνία ανάρτησης: 11/12/2024 **Έκδοση:** v1.0

ΕΡΓΟ / ΠΡΑΞΗ: ΜΗΤΡΩΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ, ΟΠΣ 5190849, ΙΕΠ, ΕΣΠΑ 2021-2027